

Kantelu

Kantelija

Jan Koskenmäki

Kantelun kohde

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Ratkaisu

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että kantelun kohteena olevan pelastusviranomaisen toiminta on ollut valvontatoimenpiteiden tarpeen arvioinnissa pelastuslain mukaista. Pelastuslaitoksen palvelut toteutetaan riskiperusteisesti ja valvontatyön osalta se voi tarkoittaa myös yksittäisten palotarkastuskäyntien tarpeen arviointia. Palvelujen taso ja resurssien käyttäminen määritellään tarkemmin alueen palvelutasopäätöksessä ja valvontasuunnitelmassa.

Aluehallintovirasto kiinnittää pelastuslaitoksen huomiota kohteeseen aiemmin kohdistuneiden valvontatoimenpiteiden osalta. Kantelun, pelastuslaitoksen selvityksen ja palotarkastuspöytäkirjojen perusteella valvontatyö ei ole kaikilta osin toteutunut pelastuslain ja hallintolain tarkoittamalla tavalla eikä hyvän hallinnon vaatimusten mukaisesti.

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan kantelijan viimeisimpään palotarkastajalle lähettämään viestiin vastaamatta jättäminen ei vastaa hallintolain viranomaiselta edellyttämää palveluperiaatetta. Asian merkitystä voidaan kuitenkin pitää kokonaisuutta tarkastellen

vähäisenä. Viestiin vastaamatta jättäminen on pelastuslaitoksen selvityksen mukaan johtunut unohduksesta, mutta paloturvallisuuspuutteiden selvittäminen on siitä huolimatta edennyt palotarkastajan ja kiinteistön omistajan edustajan välillä.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempään. Asian arviointi ja johtopäätökset on esitetty myöhemmin tässä asiakirjassa.

Kantelu

Jan Koskenmäki on kannellut Etelä-Suomen aluehallintovirastoon 16.5.2022 saapuneella kirjeellä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen palotarkastajan toiminnasta.

Kantelija on ollut yhteydessä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen päivystävään palotarkastajaan ja pyytänyt sitä arvioimaan tilan paloturvallisuuden sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin esittämiensä paloturvallisuuspuutteiden korjaamiseksi. Pelastuslaitokselle lähettämässään viestissä kantelija on kertonut As Oy Satoluiskan tiloissa olevan lähinnä epäsiisteydestä johtuvia paloturvallisuuspuutteita. Ilmoituksessa on viitattu mm. tilassa oleviin bensiinikanistereihin ja avonaisiin öljyastioihin. Ilmoituksen liitteenä on esitetty valokuvia tilasta. Ilmoituksen mukaan puutteet ovat jatkuneet useita vuosia ja toimenpiteitä puutteiden korjaamiseksi on edellytetty ensimmäisen kerran jo noin 20 vuotta sitten.

Kantelija on tyytymätön pelastuslaitoksen päivystävän palotarkastajan toimintaan ilmoittaessaan asunto-osakeyhtiön tiloissa havaituista paloturvallisuuspuutteista.

Kantelun liitteenä olleen sähköpostikeskustelun perusteella päivystävänä palotarkastajana toiminut henkilö selvitti asiaa ilmoituksen pohjalta, antoi ohjeita paloturvallisuuspuutteiden korjaamiseksi sekä jatkoi asian selvittämistä kohteen omistajan edustajan (isännöitsijä) kanssa. Palotarkastaja ilmoitti, että asiassa ei ole ilmennyt tarvetta ylimääräisen palotarkastuksen tekemiselle.

Aluehallintovirastolle toimitetussa kantelussa kantelija kertoo edellisten tietojen lisäksi, että kiinteistössä on havaittu myös pitkään jatkuneita rakenteellisia paloturvallisuuspuutteita. Mainintaa rakenteellisista paloturvallisuuspuutteista ei ollut pelastuslaitokselle toimitetussa alkuperäisessä ilmoituksessa.

Kantelija on pyytänyt aluehallintovirastoa selvittämään palotarkastajan toiminnan ja siinä mahdollisesti tapahtuneen velvollisuuksien laiminlyönnin. Kantelun liitteenä on pelastuslaitokselle esitetty pyyntö palotarkastuksen suorittamiseksi, palotarkastajan kanssa käyty sähköpostikeskustelu sekä valokuvia kyseessä olevasta tilasta.

Lausunto ja selvitykset

Aluehallintovirasto pyysi 7.6.2022 päivätyllä pyynnöllä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta selvityksen kantelussa esitetyistä paloturvallisuuteen liittyvistä asioista sekä pelastuslaitoksen tekemistä toimenpiteistä.

Pelastuslaitoksen selvitys

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos toimitti asiasta selvityksen 23.6.2022 allekirjoitetulla asiakirjalla. Selvityksen liitteenä oli 14.9.1999 suoritettu yleisen palotarkastuksen pöytäkirja (47683), 21.9.2018 suoritettun ylimääräisen palotarkastuksen pöytäkirja (92361) sekä 9.6.2022 suoritettun neuvontakäynnin pöytäkirja (104508).

Päivystävänä palotarkastajana toiminut henkilö vastasi kantelun tekijän yhteydenottoon ilmoituksen saapumista seuraavana päivänä 3.5.2022. Vastauksessa palotarkastaja arvioi tilassa olevia paloturvallisuusriskejä, kysyi lisätietoja mm. tilaan kulkemisesta ja antoi toimintaohjeita paloturvallisuuspuutteiden korjaamiseksi. Jatkoviestittelyssä palotarkastaja selvitti kantelijalta isännöitsijän yhteystietoja. Lisäksi 6.6.2022 lähettämässään viestissä palotarkastaja kertoi kantelijalle sopineensa jatkotoimenpiteistä

kohteen isännöitsijän kanssa ja kertoi, ettei asia aiheuta pelastuslaitoksen puolesta muita toimenpiteitä.

Kantelija oli vielä 6.6. lähettänyt viestin palotarkastajalle ja kysynyt, onko tila paloturvallisuusvaatimukset täyttävässä kunnossa. Tähän viestiin palotarkastaja ei ollut pelastuslaitoksen selvityksen mukaan muistanut vastata.

Palotarkastaja kävi kohteessa neuvontakäynnillä taloyhtiön hallituksen puheenjohtajan pyynnöstä 9.6.2022. Käynnillä keskusteltiin tilan paloturvallisuuden parantamisesta ja arvioitiin tarvetta viranomaistoimenpiteille. Palotarkastaja totesi tarkastuksella, että tilojen välille tulisi tehdä käyttötarkoitussastointi, koska tiloissa on eri käyttötarkoitusten mukaista toimintaa. Neuvontakäynnillä palotarkastaja suosittelee taloyhtiötä olemaan yhteydessä toimivaltaiseen viranomaiseen eli rakennusvalvontaan.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto valvoo pelastuslain 23 § 2 momentin mukaan pelastustoimintaa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Kantelija on pyytänyt selvittämään toimet palotarkastajan, isännöitsijän ja taloyhtiön hallituksen toiminnan osalta. Aluehallintovirastolla on toimivalta tutkia kantelijan esittämät väitteet vain pelastustoimen osalta. Muilta osin asia ei kuulu aluehallintoviraston toimivaltaan, eikä niitä käsitellä tässä ratkaisussa.

Valvontatoimenpiteiden tarpeen arviointi

Asiakirjoissa annettujen tietojen perusteella aluehallintovirasto toteaa, että alueen pelastusviranomaisen on sille tehdyn ilmoituksen perusteella arvioinut pelastuslain (379/2011) mukaisesti ja alueen pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen sekä valvontasuunnitelman tarkoittamalla tavalla tarvetta suorittaa ylimääräinen palotarkastuskäynti kyseessä olevaan kohteeseen.

Pelastuslain 78 § mukaan pelastuslaitos valvoo alueellaan lain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Pelastuslain 79 § 1 momentin mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Pykälän 3 momentin mukaan valvontasuunnitelman tulee perustua pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen 2021–2024 mukaan valvontatoimintaa tehdään riskiperusteisesti palontutkinnan ja tilastollisen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella.

Pelastuslaitoksen palvelut tuotetaan riskiperusteisesti. Riskien arvioiminen voi tarkoittaa myös palotarkastajan tekemää arviota siitä, millaisiin toimenpiteisiin pelastusviranomaisen on ryhdyttävä sille tulevien tietojen perusteella. Kantelun kohteena olevassa tapauksessa päivystävä palotarkastaja on arvioinut, että sille annettujen tietojen perusteella kohteessa olevat paloturvallisuuspuutteet eivät edellytä ylimääräisen palotarkastuksen tekemistä, vaan asia pyritään hoitamaan ensisijaisesti yhteydenotolla kiinteistön omistajaan. Palotarkastaja on ollut ilmoituksen perusteella yhteydessä kiinteistön omistajan edustajaan, joka toimi asiassa hallintolain 11 § mukaisena asianosaisena.

Tiloihin kohdistunut aiempi valvonta

Hallintolain 53 b § 3 momentin mukaan kahta vuotta vanhemmasta asiasta tehty hallintokantelu tutkitaan vain erityisestä syystä. Erityisestä syystä tehty poikkeamismahdollisuus on perusteltua valvonnan tehokkuuden ja riittävän tapauskohtaisen joustavuuden säilyttämiseksi. Erityisten syiden arvioinnissa kiinnitetään huomiota muun muassa asian yleiseen merkitykseen, asian merkitykseen kantelijalle tai kantelun kohteelle, ilmoitetun lainvastaisen tai

virheellisen menettelyn merkittävyyteen, kantelijan tosiasiallisiin mahdollisuuksiin reagoida säännönmukaisen vanhentumisajan puitteissa. (HE 50/2013)

Kantelun kohteena olevassa asiassa pelastuslaitoksen valvontahistoria ulottuu vuoteen 1999. Aluehallintovirasto toteaa sille annettujen tietojen perusteella, että pelastuslaitoksen valvonta ja siihen sisältyvä jälkivalvonta eivät ole kaikilta osin vastanneet hallintolain ja pelastuslain vaatimuksia. Tältä osin kantelussa käsitellään pelastusviranomaisen toimintaa myös kaksi vuotta vanhempien tapahtumien osalta.

Pelastuslain 80 § 4 momentin mukaan palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut.

Pelastuslain 81 § 1 momentin mukaan, jos pelastusviranomainen valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa, pelastusviranomaisen on määrättävä ne korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, korjaamiselle tulee antaa määräaika.

Palotarkastuksella annettu korjausmääräys on viranomaispäätös, josta on hallintolain 44 § 1 momentin mukaan käytävä selvästi ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Aluehallintovirastolle toimitetun pöytäkirjan (47683) mukaan ”tilaan varastoitu palava materiaali sekä moottoriajoneuvot on poistettava talon alta TAI tilaan on rakennettava osastoidut tilat kutakin käyttötarkoitusta varten.”

Samasta asiasta on kirjattu pöytäkirjaan (92361) myös 2018 suoritettulla ylimääräisellä palotarkastuksella. Tilaan edellytettävästä käyttötarkoituksen muutoksesta todettiin seuraavaa: ”Kyseinen muutostyö vaati Espoon kaupungin rakennusvalvonnan hyväksymisen. Pelastusviranomaisen näkökulmasta kyseiselle

muutostyölle ei ole estettä. Muutostöiden yhteydessä on huomioitava, että kaikki osastoivien rakenteiden läpiviennit on tarkastettava ja tarvittaessa tiivistettävä vastaamaan rakenteiden paloluokkaa. Rengasvaraston savunpoiston laukaisukytkimelle johtava reitti on merkittävä opasteilla”.

Aluehallintoviraston tekemien havaintojen mukaan pöytäkirjat eivät täytä kaikilta osin palotarkastuspöytäkirjalle asetettuja vaatimuksia. Pöytäkirjoista ei käy selkeästi ilmi, mitä asiassa on havaittujen paloturvallisuuspuutteiden johdosta määrätty ja mihin kohde on velvoitettu. Kaikissa pöytäkirjoissa on viitattu tilan käyttötarkoituksen aiheuttamaan paloturvallisuuspuutteeseen, mutta selkeitä toimintaohjeita hyväksyttävän paloturvallisuustason saavuttamiseksi ei ole annettu. Pöytäkirjassa (47683) annettu korjausmääräys ei sisältänyt perusteluja eikä korjausmääräyksen jälkivalvontaa ole pelastuslaitoksen selvityksen mukaan tehty.

Palotarkastaja on myös kantelun käsittelyn aikana 9.6.2022 tekemällään käynnillä (104508) todennut tilassa olevan toimintaa, joka ei vastaa tilalle alun perin määriteltä käyttötarkoitusta. Käynnillä ei annettu korjausmääräyksiä.

Pelastuslaitoksen tulee seurata annettujen korjausmääräysten noudattamista. Jälkivalvonnassa tulee välttää perusteetonta määrääaikojen jatkamista ja hallintopakkomennettelyyn siirrytään, mikäli jälkivalvonnalla ei saavuteta haluttua lopputulosta. Annetut korjausmääräykset tulee olla lähtökohtaisesti toteutettuna ennen seuraavaa palotarkastusta.

Apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan todennut viranomaisen valvontatoimenpiteisiin ryhtymisestä, että tehokas ja uskottava viranomaisvalvonta edellyttää asetettujen määrääaikojen aktiivista seuraamista ja laiminlyönteihin puuttumista (OKV/1416/10/2020).

Aluehallintovirasto valvoo pelastustoimea ja alueen pelastustoimen palvelujen tasoa osana normaalia valvontatyötä. Valvonnassa tullaan jatkossa tarkastelemaan pelastuslaitosten valvontatyön laatua ja sen

yhtenä osa-alueena palotarkastuksilla annettujen korjausmääräysten jälkivalvontaa.

Kantelijan viestiin vastaamatta jättäminen

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi hallintolain 7 §:ssä asetetun palveluperiaatteen mukaan viranomainen on velvollinen vastaamaan sille esitettyihin tiedusteluihin.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 17 §:n mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseensa kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Kantelija oli tiedustellut viimeisimmässä kantelun mukana tulleessa sähköpostiviestissään 6.5.2022 pelastusviranomaiselta, ovatko kyseessä olevat tilat paloturvallisuusvaatimusten mukaisessa kunnossa. Kantelija ei ollut saanut vastausta asiassa vielä 16.5.2022 toimittaessaan kantelun aluehallintovirastoon. Kantelu on toimitettu aluehallintovirastoon verrattain lyhyen ajan kuluessa viestin lähettämisen jälkeen. Kantelija ei ollut tiedustellut palotarkastajalta asian etenemisestä uudelleen.

Aluehallintovirasto pitää viestiin vastaamatta jättämistä palveluperiaatteen ja viivytyksettömän asian käsittelyn vastaisena, mutta kokonaisuutta tarkastellen merkitykseltään vähäisenä ottaen huomioon, että asian käsittely on edennyt samanaikaisesti kiinteistön omistajan edustajan kanssa.

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolaki (434/2003)

Pelastuslaki (379/2011)

Kunnallisesta viranhaltijasta annettu laki (304/2003)

Muutoksenhaku

Hallintolain (434/2003) 53 d §:n mukaan hallintokanteluasiassa annettuun ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Lisätietoja antaa tarvittaessa pelastusylitarkastaja Eero Nyman, puhelin +358 295 016 773

Johtaja

Tommi Laurinen

Pelastusylitarkastaja

Eero Nyman

Jakelu

Jan Koskenmäki
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Tiedoksi

Sisäministeriön pelastusosasto

Tämä asiakirja ESAVI/20167/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/20167/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laurinen Tommi 15.08.2022 11:23

Esittelijä Nyman Eero 15.08.2022 11:00